

प्रदेश राजपत्र

प्रदेश नं. ४ सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ०१) पोखरा, वैशाख २४ गते, २०७५ साल (अतिरिक्ताङ्क ०३

भाग १

प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

नेपालको संविधान बमोजिम प्रदेश सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत् २०७४ सालको ऐन नं. ३

स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : गाउँसभा, नगरसभा र जिल्ला समन्वय समितिका सदस्यको सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न वाञ्छनिय भएकाले,

प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम "स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७४" रहेको छ ।
- (२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-
- (क) "अध्यक्ष" भन्नाले संविधानको धारा २१५ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "उपप्रमुख" भन्नाले संविधानको धारा २१६ को उपधारा (२) बमोजिमको नगर कार्यपालिकाको उपप्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "उपाध्यक्ष" भन्नाले संविधानको धारा २१५ को उपधारा (२) बमोजिमको गाउँ कार्यपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
- (घ) "कार्यपालिका" भन्नाले गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) "पदाधिकारी" भन्नाले अध्यक्ष, प्रमुख, समन्वय समिति प्रमुख, उपाध्यक्ष, उपप्रमुख वा समन्वय समिति उपप्रमुख तथा वडा अध्यक्षलाई सम्झनु पर्छ ।
- (च) "प्रमुख" भन्नाले संविधानको धारा २१६ को उपधारा (१) बमोजिमको नगर कार्यपालिकाको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "वडा" भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिकाको वडा सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "सदस्य" भन्नाले संविधानको धारा २१५ को उपधारा (२) बमोजिमको गाउँ कार्यपालिका वा संविधानको धारा २१६ को उपधारा (२) बमोजिमको नगर कार्यपालिकाको सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले संविधानको धारा २२० को उपधारा (३) बमोजिमको जिल्ला समन्वय समितिको सदस्यलाई समेत सम्झनु पर्छ ।

- (झ) "समन्वय समितिको प्रमुख" भन्नाले संविधानको धारा २२० को उपधारा (३) बमोजिमको जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) "समन्वय समितिको उपप्रमुख" भन्नाले संविधानको धारा २२० को उपधारा (३) बमोजिमको जिल्ला समन्वय समितिको उपप्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ट) "सभा" भन्नाले गाउँपालिकाको हकमा गाउँसभा, नगरपालिकाको हकमा नगरसभा र जिल्ला समन्वय समितिको हकमा जिल्ला सभा सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) "सभाका सदस्य" भन्नाले संविधानको धारा २२२ र धारा २२३ बमोजिमको गाउँसभा वा नगरसभाका सदस्य सम्झनु पर्छ ।
- (ड) "स्थानीय तह" भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिका वा जिल्ला सभा सम्झनु पर्छ ।
३. सुविधाको प्रारम्भ : (१) पदाधिकारी र सदस्यले आफू निर्वाचित भई पदभार ग्रहण गरेको मिति देखि अनुसूची-१ बमोजिमको रकममा नबढ्ने गरी स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत समेतका आधारमा मासिक सुविधा पाउनेछन् ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मिति २०७४ सालमा भएको स्थानीय निर्वाचनबाट निर्वाचित स्थानीय तहका पदाधिकारी र सदस्यले २०७४ साल साउन १ गतेबाट मात्र उक्त सुविधा पाउनेछन् ।

तर चरम आर्थिक विश्रृंखलता वा प्राकृतिक विपद वा महामारीको कारणले गम्भीर संकट उत्पन्न भई संकटकाल घोषणा भएको अवस्थामा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

४. सवारी तथा यातायात सुविधा: (१) प्रमुख तथा अध्यक्षलाई सम्बन्धित स्थानीय तहले सवारी साधन तथा इन्धन उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सवारी साधन उपलब्ध गराएकोमा यस दफा बमोजिमको अन्य यातायात सुविधा उपलब्ध गराइने छैन ।
- (३) गाउँपालिका वा नगरपालिकाका वडाध्यक्ष वा सदस्यलाई स्थानीय तहको केन्द्र रहेको स्थानमा बैठकमा भाग लिन जाँदा र आउँदा यातायात प्रयोग गर्नु पर्ने भएमा त्यस्तो पदाधिकारी तथा सदस्यले स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत समेतको आधारमा सार्वजनिक यातायातमा लाग्ने भाडादर बराबरको रकम यातायात खर्च पाउन सक्नेछन् ।
- स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनका लागि सार्वजनिक यातायातमा लाग्ने भाडादर भन्नाले सरकारी निकायबाट तोकिएको सार्वजनिक यातायातको भाडादर वा सम्बन्धित स्थानीय तहले निर्धारण गरेको भाडादर सम्झनु पर्दछ ।
५. सञ्चार सुविधा : स्थानीय तहले पदाधिकारीलाई अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको रकममा नबढ्ने गरी स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत समेतको आधारमा सञ्चार सुविधा वापतको रकम उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
६. दैनिक भ्रमण भत्ता : (१) पदाधिकारी र सदस्यले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित कामको सिलसिलामा नेपालभित्र वा नेपाल बाहिर भ्रमण गर्नु पर्दा स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत समेतको आधारमा अनुसूची-१ बमोजिमको दरमा नबढ्ने गरी दैनिक भ्रमण भत्ता पाउनेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भ्रमण गर्नु परेमा सो वापत लाग्ने यातायात खर्च बिल बमोजिमको रकम भुक्तानी दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम भ्रमण गर्दा भ्रमण अवधिको लागि अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको रकमको दुर्घटना बीमा गर्दा लाग्ने बीमा शुल्क वापत बिल बमोजिमको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

७. चाडपर्व खर्च : पदाधिकारी र सदस्यले आफ्नो धर्म, संस्कृति र परम्परा अनुसार मनाइने चाडपर्वको लागि आफूले खाइपाई आएको एक महिनाको सुविधा बराबरको रकम प्रत्येक आर्थिक वर्ष चाडपर्व खर्चको रूपमा पाउनेछन् ।

८. एउटा सुविधा मात्र पाउने : सरकारी कोषबाट निवृत्तभरण पाएको व्यक्ति, पदाधिकारी वा सदस्यमा निर्वाचित वा मनोनयन भएमा त्यस्तो पदाधिकारी वा सदस्यले निवृत्तभरण वा यस ऐन बमोजिमको मासिक सुविधा मध्ये एउटा मात्र सुविधा पाउनेछ ।

९. दृष्टिविहिन र अशक्त पदाधिकारी वा सदस्यलाई विशेष सुविधा : (१) कुनै पदाधिकारी वा सदस्य दृष्टिविहिन वा शारीरिकरूपले अशक्त भई हिँडडुल गर्न निजलाई सहयोगीको सेवा आवश्यकता छ भन्ने कुरा अध्यक्ष वा प्रमुख वा समन्वय समितिको प्रमुखलाई लागेमा गाउँकार्यपालिका, नगरकार्यपालिका वा जिल्ला समन्वय समितिले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा सभाका सदस्यको साथमा रहने एक जना सहयोगी उपलब्ध गराउनेछ ।

(२) पदाधिकारी वा सदस्यको साथमा उपदफा (१) बमोजिम रहेको सहयोगीलाई देहाय बमोजिमको सुविधा प्राप्त हुनेछ,

- (क) दैनिक भत्ता : पदाधिकारी वा सदस्यले पाउने दैनिक भत्ताको आधा ।
- (ख) भ्रमण भत्ता: पदाधिकारी वा सदस्यले भ्रमण गर्दा पाए सरहको सुविधा ।

१०. भत्ता तथा सुविधा वापतको रकम भुक्तानी : (१) पदाधिकारी, सदस्य र सभाका सदस्यले यस ऐन बमोजिम पाउने सुविधा, भत्ता तथा अन्य सुविधा वापतको रकम सम्बन्धित सभाको सचिवालय वा गाउँकार्यपालिका, नगरकार्यपालिका वा जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयले सम्बन्धित पदाधिकारी वा सदस्यको बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै पदाधिकारी, सदस्य र सभाका सदस्यको बैंकमा खाता खोल्न नसक्ने अवस्था भएमा निजले पाउने भत्ता वा अन्य सुविधा वापतको त्यस्तो रकम सम्बन्धित सभाको सचिवालय वा गाउँकार्यपालिका, नगरकार्यपालिका वा जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयबाट उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

११. सुविधा नपाउने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पदाधिकारी वा सदस्य वा सभाका सदस्य आफ्नो पदबाट निलम्बित भएमा त्यस्तो निलम्बित अवधिभर, फौजदारी अभियोगमा अदालतको आदेश बमोजिम थुना, कैद वा धरौटीमा रहेमा त्यसरी थुना, कैद वा धरौटीमा रहेको अवधिभरको लागि निजले यस ऐन बमोजिम पाउने कुनै किसिमको सुविधा पाउने छैन तर अदालतबाट सफाई पाएमा उल्लेखित सुविधा पाउनेछ ।

१२. सुविधा कम हुने गरी निर्णय गर्न सक्ने : दफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐनले पदाधिकारी वा सदस्यका लागि निर्धारण गरेको सुविधा सम्बन्धमा सम्बन्धित स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत तथा क्षमताका आधारमा कम हुने गरी सम्बन्धित सभाले निर्णय गर्न सक्नेछ ।

१३. सुविधाको दुरुपयोग गर्न नहुने : यस ऐन बमोजिमको सुविधा सम्बन्धित पदाधिकारी तथा सदस्य स्वयंले मात्र उपयोग गर्न पाउने छन् । सम्बन्धित पदाधिकारी तथा सदस्यले सुविधाको दुरुपयोग गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि सुविधाको दुरुपयोग भन्नाले माथि दफा दफामा तोकिए भन्दा बढी सुविधा लिने, अन्य व्यक्तिलाई सुविधा दिलाइदिने, योग्यता नपुगेको व्यक्तिलाई नियुक्ति दिने, गलत व्यक्ति वा कागजात खडा गरी सुविधा लिने, सरकारी धनमालको हानी नोक्सानी पुऱ्याउने लगायतका कार्यलाई बुझाउनेछ ।

१४. अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्ने : प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

१५. अन्य सुविधा प्रदेश सरकारले निर्धारण गरे बमोजिम हुने : यस ऐनमा लेखिएदेखि बाहेकका अन्य सुविधा तथा भ्रमण खर्च सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रदेश सरकारले समय समयमा निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१६. बचाऊ : यो ऐन लागू हुनुभन्दा अगाडी सभाको निर्णय बमोजिम पदाधिकारी तथा सदस्यले पाएको सुविधा यस ऐनमा ब्यबस्था भएको हदसम्म यसै ऐन बमोजिम भएको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ३, ५, ६, ७ र ८ सँग सम्बन्धित)

पदाधिकारी, सदस्य र सभाका सदस्यले पाउने सुविधा

(क) गाउँकार्यपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सदस्य तथा गाउँसभाका सदस्यको सुविधा

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष	कार्यपालिका सदस्य	सभाका सदस्य
१.	मासिक सुविधा	प्रति महिना रु.	३१,००	२६,००	१८,००	९,०००	६,०००
२.	कार्यपालिका/सभाको बैठक भत्ता	प्रति दिन रु.	-	-	-	-	-
३.	सञ्चार सुविधा	प्रति महिना रु.	१५००	१०००	८००	-	-
४.	दैनिक भ्रमण भत्ता	प्रति दिन रु.	१६००	१५००	१४००	१४००	१४००
५.	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता	प्रति दिन (अमेरिकी डलरमा)	१५०	१४०	१२५	१२५	१२५
६.	विदेश भ्रमण गर्दाको यात्रा बीमा	प्रति भ्रमण रु.(लाख मा)	१०	१०	५	५	५

(ख) नगरकार्यपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, सदस्य तथा नगरसभाका सदस्यको सुविधा

(अ) नगरपालिका

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	प्रमुख	उपप्रमुख	वडा अध्यक्ष	कार्यपालिका सदस्य	सभाका सदस्य
१.	मासिक सुविधा	प्रति महिना रु.	३५,००	३०,००	२०,००	१०,०००	७,०००
२.	कार्यपालिका/सभाको बैठक भत्ता	प्रति दिन रु.	-	-	-	-	-
३.	सञ्चार सुविधा	प्रति महिना रु.	२०००	१५००	१०००	-	-
४.	दैनिक भ्रमण भत्ता	प्रति दिन रु.	१८००	१६००	१५००	१५००	१५००
५.	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता	प्रति दिन (अमेरिकी डलरमा)	१५०	१४०	१२५	१२५	१२५
६.	विदेश भ्रमण गर्दाको यात्रा बीमा	प्रति भ्रमण रु.(लाखमा)	१०	१०	५	५	५

(आ) महानगरपालिका

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	प्रमुख	उपप्रमुख	वडा अध्यक्ष	कार्यपालिका सदस्य	सभाका सदस्य
१.	मासिक सुविधा	प्रति महिना रु.	४३,०००	३८,०००	२५,०००	१२,५००	८,३५०
२.	कार्यपालिका/सभाको बैठक भत्ता	प्रति दिन रु.	-	-	-	-	-
३.	सञ्चार सुविधा	प्रति महिना रु.	३०००	१५००	१०००	-	-
४.	दैनिक भ्रमण भत्ता	प्रति दिन रु.	२०००	१८००	१५००	१५००	१५००
५.	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता	प्रति दिन (अमेरिकी डलरमा)	१७५	१५०	१२५	१२५	१२५
६.	विदेश भ्रमण गर्दाको यात्रा बीमा	प्रति भ्रमण रु.(लाख मा)	१०	१०	५	५	५

(ग) जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख, उपप्रमुख तथा सदस्यको सुविधा

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	प्रमुख	उपप्रमुख	जिल्ला समन्वय समितिका सदस्य
१.	मासिक सुविधा	प्रति महिना रु.	३८,०००	३०,०००	११,०००
२.	कार्यपालिका/सभाको बैठक भत्ता	प्रति दिन रु.	-	-	-
३.	सञ्चार सुविधा	प्रति महिना रु.	१५००	१०००	-
४.	दैनिक भ्रमण भत्ता	प्रति दिन रु.	१८००	१६००	१५००
५.	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता	प्रति दिन (अमेरिकी डलरमा)	१५०	१२५	१२५
६.	विदेश भ्रमण गर्दाको यात्रा बीमा	प्रति भ्रमण रु.(लाखमा)	१०	१०	५

द्रष्टव्य : १.

स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले विदेश भ्रमण गर्दा भारतको चेन्नाई, हैदराबाद, बैंगलोर, मुम्बई, दिल्ली, कोलकाता र बङ्गलादेशको ढाका र चटगाउँ बाहेक अन्य स्थानमा रात बिताउनु पर्दा माथि उल्लेखित दरको पचास प्रतिशत रकम मात्र दिइनेछ । अन्य देशको हकमा माथिको दररेट अनुसार नै हुनेछ ।

२. स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले विदेश भ्रमण गर्दा आमन्त्रण गर्ने राष्ट्रको सरकार वा कुनै संस्थाबाट दैनिक भत्ता वापतको रकम उपलब्ध गराइएको अवस्थामा उल्लेखित दैनिक भत्ता वापतको रकम उपलब्ध गराइने छैन ।

भाग १

प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

नेपालको संविधान बमोजिम प्रदेश सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत् २०७४ सालको ऐन नं. ४

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीको पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीले पाउने पारिश्रमिक तथा सुविधाका सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम "मन्त्रीको पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७४" रहेको छ ।
(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

- (क) "मन्त्री" भन्नाले प्रदेश सरकारको मुख्यमन्त्री, मन्त्री, राज्यमन्त्री र सहायक मन्त्री समेत सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "मन्त्रिपरिषद" भन्नाले प्रदेश सरकारको मन्त्रिपरिषद सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ ।
- (घ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिए बमोजिमका विषय सम्झनु पर्छ ।

३. पारिश्रमिक : (१) मन्त्रीले अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको पारिश्रमिक पाउनेछन् ।

तर चरम आर्थिक विश्रंखलता वा प्राकृतिक विपद वा महामारीको कारणले गम्भीर संकट उत्पन्न भई संकटकाल घोषणा भएमा वा संघीय शासन लागू भएको कारणबाट प्रदेश कार्यकारिणी कायम नरहेमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(२) कुनै मन्त्रीको पदमा बहाल रहेकै अवस्थामा मृत्यु भई वा निजले दिएको राजीनामा स्वीकृत भई वा मन्त्रिपरिषद विघटन भई वा अन्य कुनै तवरबाट निज मन्त्री पदमा कायम नरहेमा निजलाई मन्त्री पद कायम रहेको दिनसम्म पारिश्रमिक दिइनेछ ।

(३) मन्त्रीले दफा (२) बमोजिम पाउने पारिश्रमिक अवस्था अनुसार निजलाई वा निजले इच्छाएको व्यक्तिलाई दिइनेछ । मन्त्रीको मृत्यु भएमा निजले कसैलाई इच्छाएको रहेनछ वा इच्छाएको व्यक्ति जीवित रहेनछ भने त्यस्तो पारिश्रमिक रकम निजको नजिकको हकवालालाई दिइनेछ ।

४. आवास सुविधा : (१) मन्त्रीलाई आवासको निमित्त प्रदेश सरकारबाट सम्भव भएसम्म सरकारी आवासको बन्दोवस्त गरिनेछ । त्यस्तो

बन्दोबस्त नभएसम्म वा पोखरा उपत्यकामा आफ्नो घर नभएका मन्त्रीलाई घरभाडा वापत अनुसूची-१ बमोजिमको रकम प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराउनेछ ।

(२) यस दफा बमोजिमको सुविधा मन्त्रीले आफ्नो कार्यकाल समाप्त भएको मितिले सात दिनसम्म पाउनेछन् ।

५. सञ्चार सुविधा : मन्त्रीले आवासको लागि टेलिफोन, इन्टरनेट, पत्रपत्रिका जस्ता सञ्चार सुविधा अनुसूची-१ बमोजिम पाउनेछन् ।

६. सवारी तथा इन्धन सुविधा : (१) प्रत्येक मन्त्रीलाई सवारीको निमित्त सवारी साधन एक र अनुसूची-१ बमोजिमको इन्धन सुविधा दिइनेछ ।

(२) यस दफा बमोजिमको सुविधा मन्त्रीले आफ्नो कार्यकाल समाप्त भएको मितिले सात दिनसम्म पाउनेछन् ।

७. दैनिक तथा भ्रमण भत्ता : मन्त्रीलाई सरकारी कामको सिलसिलामा नेपालभित्र वा प्रदेश सरकारको वा प्रदेश सरकारको तर्फबाट विभिन्न समारोह, उत्सव, सम्मेलन आदिमा भाग लिन नेपाल बाहिर भ्रमण गर्दा अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमको दैनिक भत्ता पाउनेछन् ।

८. उपचारको सुविधा : मन्त्रीलाई उपचारको निमित्त प्रदेश सरकारले स्वास्थ्य बीमाको लागि वार्षिक दश हजारसम्मको बिल रकम वा प्रिमियम मध्ये जुन घटिहुन्छ सो रकम उपलब्ध गराउनेछ ।

९. चाडपर्व खर्च : मन्त्रीले आफ्नो धर्म, संस्कृति र परम्परा अनुसार मनाइने चाडपर्वको लागि आफूले खाइपाई आएको एक महिनाको पारिश्रमिक बराबरको रकम प्रत्येक आर्थिक वर्ष चाडपर्व खर्चको रूपमा पाउनेछन् ।

१०. अतिथि सत्कार तथा भैपरी खर्च : (१) मन्त्रीलाई अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको रकम अतिथि सत्कार तथा भैपरी खर्च बापत दिइनेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको खर्चको विल भरपाई पेश गर्नु पर्ने छैन ।
११. निजी सचिवालयको व्यवस्था : मन्त्रीको निजी सचिवालयमा अनुसूची-३ मा उल्लेखित कर्मचारी रहनेछन् ।
१२. विज्ञ सम्बन्धी व्यवस्था : (१) मन्त्रपरिषदले मन्त्रीको काममा सहयोग पुर्याउन आवश्यकता र औचित्यको आधारमा निश्चित अवधिका लागि विषयगत विज्ञ नियुक्त गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त विज्ञको संख्या र त्यस्तो विज्ञले पाउने मासिक पारिश्रमिक तथा सुविधा प्रदेश सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।
(३) मन्त्रीले विज्ञ तथा स्वकीय सचिव लगायतका कर्मचारी नियुक्ती गर्दा स्थायी आवासिय अनुमति (डि.भी. पिआर वा ग्रीन कार्ड) लिएको वा सोकालागि आवेदन दिएको र सम्बन्धित पदका लागि अवश्यक शैक्षिक योग्यता नभएका व्यक्तिलाई नियुक्त गर्न पाईनेछैन ।
१३. सुरक्षाको व्यवस्था : मन्त्रीलाई आवश्यक पर्ने सुरक्षाको व्यवस्था नेपाल सरकारबाट तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१४. सुविधाको प्रारम्भ : मन्त्रीले सपथ लिई पदभार ग्रहण गरेको मितिदेखि यस ऐन बमोजिमको पारिश्रमिक र अन्य सुविधा पाउनेछ ।

१४क. सुविधाको दुरुपयोग गर्न नहुने : यस ऐन बमोजिमका सुविधा सम्बन्धित मन्त्री स्वयंले मात्र उपयोग गर्न पाउने छन् । सम्बन्धित मन्त्रीले सुविधाको दुरुपयोग गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि सुविधाको दुरुपयोग भन्नाले माथि दफा दफामा तोकिए भन्दा बढी सुविधा लिने, अन्य व्यक्तिलाई सुविधा दिलाइदिने, योग्यता नपुगेको व्यक्तिलाई नियुक्ति दिने, गलत व्यक्ति वा कागजात खडा गरी सुविधा लिने, सरकारी धनमालको हानीनोक्सानी पुऱ्याउने लगायतका कार्यलाई बुझाउनेछ ।

१५. अनुसूचीमा हेरफेर : प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

१६. बचाउ : यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि प्रदेश मन्त्रिपरिषदको निर्णय बमोजिम प्रदेश सरकारका मन्त्रीले पाएको सुविधा यस ऐनमा व्यवस्था भएको हदसम्म यसै ऐन बमोजिम भएको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ३, ४, ५, ६ र ७ सँग सम्बन्धित)

मन्त्रीले पाउने सुविधा

क्र.सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	मुख्यमन्त्री	मन्त्री	राज्य मन्त्री	सहायक मन्त्री
१	पारिश्रमिक	प्रति महिना रु.	६०९७०	५२०००	४९०००	४७००००
२	आवास सुविधा *	प्रति महिना रु.	आवास दिने	आवास दिने	आवास दिने	आवास दिने

३	निजी आवासमा बस्नेलाई घर मरमत खर्च	एकमुष्ट	-	१५००००	१२५० ००	१२५०००
४	फर्निचर (सरकारले व्यवस्था नगरेमा) एकमुष्ट	एक मुष्ट	-	१०००००	१००० ००	१०००००
५	सवारी इन्धन	प्रति महिना लिटर	२५०	१५०	१२५	१२५
६	मोविल	त्रैमासिक लिटर	१०	५	५	५
७	यातायात सुविधा	प्रतिदिन रु.	सवारी साधन	सवारी साधन	सवारी साधन	सवारी साधन
८	सञ्चार सुविधा (टेलिफोन, इन्टरनेट र पत्रपत्रिका)	प्रति महिना रु.	५०००	२०००	२०००	२०००
९	अतिथि सत्कार	प्रति महिना रु.	४००००	१५०००	१००० ०	१००००
१०	विजुली, धारा	प्रति महिना रु	विल अनुसार	विल अनुसार	२०००	२०००

नोट :- * १. मन्त्री, राज्यमन्त्री र सहायक मन्त्रीलाई आवासको बन्दोबस्त नभएसम्म सो बापत मासिक रु. २५०००।- उपलब्ध गराइनेछ ।

अनुसूची-२

(दफा १० सँग सम्बन्धित)

मन्त्रीले पाउने दैनिक भत्ता तथा विमाको सुविधा

क्र. सं.	विवरण	मुख्यमन्त्री	मन्त्री	राज्यमन्त्री	सहायकमन्त्री
१.	स्वदेश भ्रमण गर्दा पाउने दैनिक भत्ता दर	३०००	२५००	२५००	२५००
२.	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता (प्रति दिन अमेरिकी डलरमा)	२५०	१७५	१५०	१५०
३.	यात्रा विमा (प्रति भ्रमण रु.) विमाइकको लागि लाग्ने विमा शुल्क	१०,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००	१०,००,०००

द्रष्टव्य: १. विदेश भ्रमण गर्दा भारतको चेन्नाई, हैदराबाद, बैंगलोर, मुम्बई, दिल्ली, कोलकाता र बङ्गलादेशको ढाका र चटगाउँ बाहेक अन्य स्थानमा रात बिताउनु पर्दा माथि उल्लेखित दरको पचास प्रतिशत रकम मात्र दिइनेछ । अन्य देशको हकमा माथिको दररेट अनुसार नै हुनेछ ।

२. विदेश भ्रमण गर्दा आमन्त्रण गर्ने राष्ट्रको सरकार वा कुनै संस्थाबाट दैनिक भत्ता वापतको रकम उपलब्ध गराइएको अवस्थामा उल्लेखित दैनिक भत्ता वापतको रकम उपलब्ध गराइने छैन ।

अनुसूची-३
(दफा १३ सँग सम्बन्धित)
मन्त्रीको निजी सचिवालयमा रहने कर्मचारी

क्र.सं.	कर्मचारी	मुख्यमन्त्री	मन्त्री	राज्य मन्त्री	सहायक मन्त्री
१.	स्वकीय सचिव (रा.प.द्वितीय)	१	०	०	०
२.	स्वकीय सचिव (शाखा अधिकृत)	१	१	१	१
३.	कार्यालय सहयोगी	२	१	१	१

द्रष्टव्य :

१. स्वकीय सचिवालयका कर्मचारीले सुरु स्केल अनुसारको तलबमात्र पाउनेछन् ।
२. स्वकीय सचिवालयका कर्मचारीले यस ऐन बमोजिम प्राप्त गर्ने पारिश्रमिक निजको बैंक खातामा उपलब्ध गराइनेछ ।
३. मुख्यमन्त्रीको हकमा सुरक्षा प्रयोजनको लागि थप १ सवारी साधन उपलब्ध गराइनेछ ।

भाग १

प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

नेपालको संविधान बमोजिम प्रदेश सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत् २०७४ सालको ऐन नं. ५

प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सभाको यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "उपसभामुख" भन्नाले प्रदेश सभाको उपसभामुख सम्झनु पर्छ ।

(ख) "पदाधिकारी" भन्नाले प्रदेश सभाको सभामुख, उपसभामुख, विपक्षी दलको नेता, दलका सचेतक र प्रदेशसभा समितिका सभापति समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

- (ग) "विपक्षी दलको नेता" भन्नाले देहाय बमोजिमका दलले संसदीय दलको नेताका रूपमा छानेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (१) प्रदेशको मन्त्रिपरिषद गठन गर्ने वा मन्त्रिपरिषद गठन गर्न समर्थन गर्ने दल बाहेक प्रदेश सभामा दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सदस्य भएको दलहरूमध्ये सबै भन्दा बढी सदस्य भएको दल,
- (२) प्रदेश सभामा दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सदस्य भएका एक भन्दा बढी दलहरूको बराबर सदस्य भएमा ती दलहरूले पारस्परिक सहमतिको आधारमा आफूमध्येबाट मान्यता दिएको कुनै एक दल,
- (३) उपखण्ड (२) बमोजिम पारस्परिक सहमति हुन नसकेमा मन्त्रिपरिषद गठन गर्ने वा मन्त्रिपरिषद गठन गर्न समर्थन गर्ने दल बाहेकका प्रदेश सभाका सबै भन्दा बढी सदस्यले विपक्षी दलको नेता छान्नको लागि लिखित मञ्जुरी गरेको दल,
- (४) उपखण्ड (३) बमोजिम लिखित मञ्जुरी नभएमा वा मन्त्रिपरिषद गठन गर्ने वा मन्त्रिपरिषद गठन गर्न समर्थन गर्ने दल बाहेकका प्रदेश सभामा दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सदस्य भएको कुनै पनि दल नभएमा प्रदेश सभाको लागि सभामुखले तोकिएको दल, वा
- (५) कुनै व्यक्ति विपक्षी दलको नेता भइरहेकोमा कुनै कारणबाट कुनै दलको प्रदेश सभामा दश प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य पुग्न गई सबैभन्दा बढी सदस्य भएको दल बन्न पुगेमा त्यस्तो दल ।
- (६) यस खण्डको प्रयोजनको लागि सम्बन्धित दल वा सदस्यले उपखण्ड (२) बमोजिमको पारस्परिक

सहमति प्रदेश सभाको अधिवेशन बसेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र र उपखण्ड (३) बमोजिमको लिखित मञ्जुरी पारस्परिक सहमति हुन नसकेको मितिले पन्ध्र दिन भित्र दिनु पर्नेछ ।

- (घ) "दलको सचेतक" भन्नाले प्रदेश सभामा दश प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य रहेको दलको नेताले सो दलको प्रमुख सचेतक भई काम गर्न तोकेको त्यस्तो सभाको सदस्य सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) "सदस्य" भन्नाले प्रदेश सरकारका मन्त्री वा पदाधिकारी बाहेकका प्रदेश सभाका सदस्यलाई सम्झनु पर्छ ।
- (च) "सभापति" भन्नाले प्रदेश सभाको कुनै समितिको सभापति सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "सभामुख" भन्नाले प्रदेश सभाको सभामुख सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "समिति" भन्नाले प्रदेश सभा संचालन नियमावलीले तोकेको कुनै समिति सम्झनु पर्छ ।

३. पारिश्रमिक : (१) सदस्यले सपथ लिएको र पदाधिकारीले निर्वाचित भएको वा सपथ लिएको मितिदेखि अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको पारिश्रमिक पाउनेछन् ।

तर चरम आर्थिक विश्रृंखलता वा प्राकृतिक विपद वा महामारीको कारणले गम्भीर संकट उत्पन्न भई संकटकाल घोषणा भएमा वा संघीय शासन लागू भएको कारणबाट प्रदेश कार्यकारिणी कायम नरहेमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(२) कुनै पदाधिकारी वा सदस्यको पदावधि समाप्त नहुँदै निजको मृत्यु भई वा निजले राजीनामा दिई वा प्रदेशसभा विघटन भई निज आफ्नो पदमा कायम नरहेमा त्यस्तो पदाधिकारी वा सदस्यको सदस्यता कायम रहेको दिनसम्म पाउने पारिश्रमिक दिइनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पाउने रकम अवस्था अनुसार त्यस्तो पदाधिकारी वा सदस्यलाई वा निजले इच्छाएको व्यक्तिलाई दिइनेछ । पदाधिकारी वा सदस्यको मृत्यु भएमा मृत पदाधिकारी वा सदस्यले कसैलाई इच्छाएको रहेनछ वा इच्छाएको व्यक्ति जीवित रहेनछ भने त्यस्तो रकम निजको नजिकको हकवालालाई दिइनेछ ।

(४) योग्यता नपुगेको कारणबाट कुनै पदाधिकारी वा सदस्य आफ्नो पदमा कायम नरहेमा त्यस्तो पदाधिकारी वा सदस्यलाई उपदफा (२) बमोजिमको रकम दिइने छैन ।

४. पदाधिकारी र सदस्यको भत्ता : (१) पदाधिकारी र सदस्यलाई प्रदेश सभा वा कुनै समिति वा उपसमितिको बैठकमा भाग लिएको प्रत्येक दिनको लागि बैठक भत्ता बापत अनुसूची-१ बमोजिमको रकम दिइनेछ ।

तर सभा र समितिको बैठक एकै दिन बसेकोमा पदाधिकारी र सदस्यले एक दिनको मात्र भत्ता पाउनेछन् । सभा र समितिको बैठक बापत छुट्टा छुट्टै भत्ता दिइने छैन ।

(२) आफ्नो स्थायी बासस्थानबाट प्रदेश सभाको अधिवेशन वा समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा र भाग लिएर आफ्नो बासस्थान भएको क्षेत्रतर्फ फर्कदा पदाधिकारी र सदस्यलाई दफा ९ बमोजिमको भत्ता दिइनेछ ।

५. निजी सचिवालय र कर्मचारीको व्यवस्था : (१) आफ्नो कार्यकाल भरको निमित्त पदाधिकारी र सदस्यले निजी सचिवालयको लागि अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमको कर्मचारी सुविधा पाउनेछन् ।

(२) पदाधिकारीलाई निजको कार्यकालभरको निमित्त आवश्यक फर्निचर र अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमका अन्य मालसामान उपलब्ध गराइनेछ । त्यसरी उपलब्ध गराइएको फर्निचर

र मालसामान निजले आफ्नो कार्यकाल समाप्त भएपछि फिर्ता बुझाउनु पर्नेछ ।

तर कुनै पदाधिकारीलाई फर्निचर उपलब्ध नगराइएमा फर्निचर सम्बन्धी व्यवस्था गर्न दफा ६ को उपदफा (४) बमोजिमको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

(३) निजी सचिवालयको लागि कार्यालय सञ्चालन तथा अतिथि सत्कारको निमित्त पदाधिकारी र सदस्यलाई अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

६. आवास सुविधा : (१) पदाधिकारी र सदस्यलाई आवासको निमित्त प्रदेश सरकारको तर्फबाट सरकारी आवासको बन्दोबस्त गरिनेछ । त्यस्तो आवासको बन्दोबस्त नभएको र पोखरा लेखनाथ महानगरपालिकामा आफ्नै घर नभएमा मासिकरूपमा अनुसूची-१ बमोजिमको रकम आवास सुविधा बापत दिइनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश सरकारको तर्फबाट बन्दोबस्त भएको आवासको मर्मत र संभार प्रदेश सरकारले गर्नेछ ।

(३) पदाधिकारी वा सदस्यले यस दफा बमोजिम पाउने सुविधा आफ्नो पदावधि समाप्त भएको मितिले सात दिनसम्म पाउनेछन् ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश सरकारबाट आवास सुविधा बन्दोबस्त नभएमा वा दफा ५ को उपदफा (२) बमोजिम फर्निचरको व्यवस्था नगरिएकोमा पदाधिकारी र सदस्यलाई आवासमा फर्निचर सम्बन्धी व्यवस्था गर्नको लागि प्रदेश सभाको एक कार्यावधिको निमित्त अनुसूची-१ बमोजिमको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

तर मन्त्री वा पदाधिकारीको हैसियतले एक पटक फर्निचर सम्बन्धी सुविधा पाइसकेको भए निजलाई प्रदेश सभा सदस्यको सोही कार्यावधिभित्र यस उपदफा बमोजिमको फर्निचर सुविधा दिइने छैन ।

७. सवारी साधन तथा इन्धन सुविधा : (१) सभामुख, उपसभामुख र विपक्षी दलको नेतालाई सवारी साधन एक र अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमको सवारी इन्धन र मोबिल उपलब्ध गराइनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम उपलब्ध गराइएको इन्धन र मोबिलको बिल भौचर बुझाउनु पर्ने छैन ।
- (३) यस दफा बमोजिम पाउने सवारी साधन आफ्नो पदावधि समाप्त भएको मितिले सात दिनभित्र फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।
- (४) यस दफा बमोजिम उपलब्ध गराइएको सवारी साधनको मर्मत र संभार प्रदेश सरकारको तर्फबाट गरिनेछ ।
- (५) सवारी सुविधा उपलब्ध नगराइएको सदस्यलाई प्रदेश सभाको वा कुनै समिति वा उपसमितिको बैठकमा भाग लिएको प्रत्येक दिनको निमित्त यातायात सुविधा बापत अनुसूची-१ बमोजिमको रकम दिइनेछ ।
८. बिजुली, धारा र सञ्चार सुविधा : सभामुख र उपसभामुखको आवासमा जडान गरिएको बिजुली तथा धाराको पूरै महसुल र एउटा इन्टरनेट सहितको टेलिफोन लाइन जडान गर्न लाग्ने खर्च र टेलिफोनको जरिवाना बाहेकको पूरै महसुल प्रदेश सरकारले व्यहोर्नेछ ।
९. दैनिक तथा भ्रमण भत्ता : प्रदेश सभाको कामको सिलसिलामा नेपालभित्र वा नेपाल बाहिर भ्रमण गर्दा पदाधिकारी वा सदस्यलाई अनुसूची-१ बमोजिमको दैनिक तथा भ्रमण भत्ता दिइनेछ ।
१०. चाडपर्व खर्च : पदाधिकारी र सदस्यले आफ्नो धर्म, संस्कृति र परम्परा अनुसार मनाइने चाडपर्वको लागि आफूले खाइपाई आएको

एक महिनाको पारिश्रमिक बराबरको रकम प्रत्येक आर्थिक वर्ष चाडपर्व खर्चको रूपमा पाउनेछन् ।

११. बिल भरपाई इत्यादि पेश गर्नु पर्ने : (१) भ्रमण भत्ताको भुक्तानीको निमित्त पहिलो पटक अधिवेशनमा आउँदाको हवाईजहाज, रेल र बसको टिकट बापत भएको खर्चको बिल भरपाई पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) भ्रमण खर्चमा परिवर्तन नभएसम्म उपदफा (१) बमोजिम एक पटक प्रमाणित बिल भौचर संलग्न भएको दैनिक तथा भ्रमण भत्ताको बिल बराबरको रकम दोस्रो पटक देखि सभा वा समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा जाँदाको लागि पनि दैनिक तथा भ्रमण भत्ता बापत एकमुष्ट खर्च लेखी सम्बन्धित पदाधिकारी वा सदस्यलाई प्रदेश सभा सचिवालयले उपलब्ध गराउनेछ ।

१२. दोहोरो पर्ने गरी भ्रमण भत्ता नपाउने : समितिको बैठक चलिरहेको समयमा सभाको बैठक प्रारम्भ हुने कुराको वा सदनको बैठक चलिरहेको समयमा समितिको बैठक प्रारम्भ हुने कुराको सूचना प्रकाशित भएकोमा सो बमोजिम सभा वा समितिको बैठक प्रारम्भ हुने र चलिरहेको सभा वा समितिको बैठक अन्त्य भएको मिति बीचको अवधि सात दिन भन्दा बढी फरक नभएमा चालू बैठकमा भाग लिइरहेको पदाधिकारी वा सदस्यले पछिबाट प्रारम्भ भएको सभा वा समितिको बैठकको अन्त्य भएपछि मात्र यस ऐन बमोजिमको भ्रमण भत्ताको सुविधा पाउनेछ ।

१३. राहदानी सुविधा : प्रदेशसभाको कामको सिलसिलामा वा नेपालको प्रतिनिधित्व गरी विदेशको भ्रमणमा जाँदा पदाधिकारी र सदस्यले नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको राहदानी पाउनेछन् ।

१४. उपचारको व्यवस्था : पदाधिकारी र सदस्यलाई उपचारको निमित्त प्रदेश सभा सचिवालयले स्वास्थ्य बीमाको लागि प्रिमियम वापत वार्षिक दश हजारसम्म वा बील रकम मध्ये जुन घटि हुन्छ सो वापतको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।
१५. कार्यालय सुविधा : (१) पदाधिकारीलाई आफ्नो कार्यालय स्थापना गर्न प्रदेश सभाको सचिवालयमा स्थान उपलब्ध गराइनेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यक्षमा फर्निचर, कम्प्यूटर र टेलिफोन लगायतका अन्य आवश्यक उपकरण उपलब्ध गराइनेछ ।
१६. अस्थायी समितिको सभापति तथा उपसमितिको संयोजक र सदस्यले पाउने सुविधा : कुनै खास प्रयोजनका लागि प्रदेश सभामा अस्थायी प्रकृतिको कुनै समिति गठन गरिएमा त्यस्तो समितिको सभापति र सदस्य तथा सो समिति अन्तर्गत गठित उपसमितिको संयोजक र सदस्यले दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिमको बैठक भत्ता पाउने छन् ।
१७. दृष्टिविहिन, अशक्त, गर्भवती र बच्चाको आमा पदाधिकारी वा सदस्यलाई विशेष सुविधा : (१) कुनै पदाधिकारी वा सदस्य दृष्टिविहिन वा शारीरिकरूपले अशक्त भई हिँडडुल गर्न निजलाई सहयोगीको सेवाको आवश्यकता छ भन्ने कुरा सभामुखलाई लागेमा त्यस्तो पदाधिकारी वा सदस्यको साथ रहने एकजना सहयोगी उपलब्ध गराइनेछ ।
(२) पदाधिकारी वा सदस्यको साथमा उपदफा (१) बमोजिम रहेको सहयोगीलाई देहाय बमोजिमको सुविधा प्राप्त हुनेछ,

- (क) दैनिक भत्ता : पदाधिकारी वा सदस्यले पाउने दैनिक भत्ताको आधा ।
- (ख) भ्रमण भत्ता : पदाधिकारी वा सदस्यले भ्रमण गर्दा पाए सरहको सुविधा ।

१८. पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा बापतको रकम भुक्तानी : पदाधिकारी र सदस्यले यस ऐन बमोजिम पाउने पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य सुविधा बापतको रकम प्रदेश सभा सचिवालयबाट पाउनेछन् ।

तर कुनै पदाधिकारी वा सदस्यले प्रदेश सभा सचिवालयको परामर्शमा कुनै बैंकमा खाता खोली आफूले पाउने पारिश्रमिक, भत्ता वा अन्य सुविधा बापतको रकम त्यस्तो खातामा जम्मा गरी दिन लिखित सूचना दिएमा सचिवालयले त्यस्तो रकम त्यस्तो खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।

१९. भत्ता नपाउने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पदाधिकारी वा सदस्य सदनबाट निलम्बित भएमा त्यस्तो निलम्बित अवधिभर र फौजदारी अभियोगमा अदालतको आदेश बमोजिम थुना, कैद वा धरौटीमा रहेमा त्यसरी थुना, कैद वा धरौटीमा रहेको अवधिभरको लागि निजले यस ऐन बमोजिम पाउने कुनै किसिमको भत्ता पाउने छैन ।

(२) कुनै पदाधिकारी दुईवटा पदमा मनोनीत वा निर्वाचित भएमा निजले कुनै एक पदको सुविधा मात्र पाउनेछ ।

२०. एउटा सुविधा मात्र पाउने : सरकारी कोषबाट निवृत्तभरण पाएको व्यक्ति पदाधिकारी वा सदस्यमा निर्वाचित वा मनोनीत भएमा त्यस्तो

पदाधिकारी वा सदस्यले निवृत्तभरण वा यस ऐन बमोजिमको सुविधा मध्ये एउटा सुविधा मात्र पाउनेछ ।

२१. सुरक्षाको व्यवस्था : प्रदेश सभाका सभामुख तथा उपसभामुखलाई आवश्यक पर्ने सुरक्षाको व्यवस्था नेपाल सरकारबाट तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२२. सुविधाको दुरुपयोग गर्न नहुने : यस ऐनका विभिन्न दफामा उल्लेख भएका सुविधा सम्बन्धित पदाधिकारी तथा सदस्य स्वयंले मात्र उपयोग गर्न पाउने छन् । सम्बन्धित पदाधिकारी तथा सदस्यले सुविधाको दुरुपयोग गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि सुविधाको दुरुपयोग भन्नाले माथि दफा दफामा तोकिए भन्दा बढी सुविधा लिने, अन्य व्यक्तिलाई सुविधा दिलाइदिने, योग्यता नपुगेको व्यक्तिलाई नियुक्ति दिने, गलत व्यक्ति वा कागजात खडा गरी सुविधा लिने, सरकारी धनमालको हानीनोक्सानी पुर्याउने लगायतका कार्यलाई बुझाउनेछ ।

२३. अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्ने : प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी पदाधिकारी वा सदस्यलाई खाइपाई आएको सुविधामा मर्का नपर्ने किसिमबाट अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ३, ४, ५, ६, ७, ८ र ९ सँग सम्बन्धित)

पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	सभामुख	विपक्षी दलको नेता र उपसभामुख	समितिका सभापति	दलका सचेतक	सदस्य
१	पारिश्रमिक	प्रति महिना रु.	५३०० ०	५००००	४९०००	४७०० ०	४५०० ०
२	बैठक भत्ता	प्रति दिन रु.	७५०	७५०	७५०	७५०	७५०
३	सञ्चार सुविधा (टेलीफोन, इन्टरनेट, पत्रपत्रिका)	प्रति महिना रु.	२०००	१५००	१५००	१५००	१५००
४	आवास सुविधा	प्रति महिना रु.	आवास उपलब्ध गराउने	आवास उपलब्ध गराउने	१५०००	१५०० ०	१५०० ०
५	फर्निचर (पाँच वर्षको अवधिमा) एक पटक	एक मुष्ट रु.	-	-	५००००	५००० ०	५००० ०

६	निजी सचिवालय बन्दोवस्त	प्रति महिना रु.	२०००	१७५०	१७५०	१२००	-
७	सवारी इन्धन	प्रति महिना लि.	१५०	१००	-	-	-
८	मोविल	त्रैमासिक लिं	१०	५	-	-	-
९	बिजुली, धारा	प्रति महिना	विल अनुसार	१५००	१५००	१५००	१५००
१०	दैनिक भ्रमण भत्ता	प्रति दिन रु.	२५००	२०००	२०००	२०००	२०००
११	विदेश भ्रमण गर्दाको दैनिक भत्ता	प्रति दिन अमेरिकी डलरमा	१७५	१५०	१५०	१५०	१५०
१२	यात्रा विमा	प्रति भ्रमण रु(लाख मा)	१०	१०	१०	१०	१०

द्रष्टव्य : १.

विदेश भ्रमण गर्दा भारतको चेन्नाई, हैदराबाद, बैंगलोर, मुम्बई, दिल्ली, कोलकाता र बङ्गलादेशको ढाका र चटगाउँ बाहेक अन्य स्थानमा रात बिताउनु पर्दा माथि उल्लेखित दरको पचास प्रतिशत रकम मात्र दिइनेछ । अन्य देशको हकमा माथिको दररेट अनुसार नै हुनेछ ।

२. विदेश भ्रमण गर्दा आमन्त्रण गर्ने राष्ट्रको सरकार वा कुनै संस्थाबाट दैनिक भत्ता बापतको रकम उपलब्ध गराइएको अवस्थामा उल्लेखित दैनिक भत्ता बापतको रकम उपलब्ध गराइने छैन ।
३. दलका सचेतक र समितिका सभापतिको लागि सवारी साधन खर्च बापत मासिक दश हजार उपलब्ध गराइनेछ ।

अनुसूची-२

(दफा ५ सँग सम्बन्धित)

पदाधिकारी तथा सदस्यलाई दिइने अन्य सुविधा

क्र. सं.	सुविधाको किसिम	इकाई दर	सभामुख	विपक्षी दलको नेता र उपसभामुख	समिति का सभापति	दल का सचेतक	सदस्य	कैफियत
१	स्वकीय सचिव (रा.प.तृतीय)	जना	१	१	-	-	-	
२	कार्यालय सहयोगी (प्रथम स्तर)	जना	१	१	-	-	-	
३	अतिथी सत्कार	प्रति महिना रु.	५०० ०	३०००	-	-	-	

द्रष्टव्य :

१. स्वकीय सचिवालयका कर्मचारीले सुरु स्केल अनुसारको तलबमात्र पाउनेछन् ।
२. स्वकीय सचिवालयका कर्मचारीले यस ऐन बमोजिम प्राप्त गर्ने पारिश्रमिक निजको बैंक खातामा उपलब्ध गराइनेछ ।

प्रमाणिकरण मिति : २०७५।०१।२४

**आज्ञाले,
फणिन्द्र मणि पोखरेल
प्रदेश सरकारको सचिव**